



RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Warszawa, 18 marca 2016 r.

Adam Bodnar

III.7043.41.2016.LN

**Pani
Elżbieta Rafalska
Minister Rodziny, Pracy
i Polityki Społecznej
ul. Nowogrodzka 1/3/5
00-518 Warszawa**

Wprowadzenie instytucji pozwu zbiorowego stworzyło możliwość rozstrzygnięcia podobnych spraw różnych podmiotów w jednym postępowaniu. W myśl uzasadnienia do rządowego projektu ustawy (druk sejmowy nr 1829) postępowanie grupowe miało ułatwić także dostęp do sądu w sytuacjach, w których dochodzenie roszczenia w takim postępowaniu jest korzystniejsze dla zainteresowanego niż indywidualne występowanie z własnym roszczeniem (np. w przypadku dochodzenia niskich kwotowo roszczeń od jednego sprawcy szkody) i dzięki temu przyczynić się do zwiększenia efektywności ochrony sądowej.

Postępowanie grupowe prowadzić powinno do ujednoczenia rozstrzygnięć w podobnych sprawach. Jego zaletą jest także ekonomia działania wymiaru sprawiedliwości, polegająca na sprawnym prowadzeniu postępowań sądowych i obniżeniu jego kosztów.

Od 19 lipca 2010 r. obowiązują przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 2009 r. o dochodzeniu roszczeń w postępowaniu grupowym (Dz. U. z 2010 r. Nr 7, poz. 44). Jednak wbrew pierwotnym założeniom, ustawa ta w swoim ostatecznym kształcie przyjęła ograniczony przedmiotowo zakres. Znajduje ona bowiem zastosowanie w sprawach o roszczenia o ochronę konsumentów, z tytułu odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną

przez produkt niebezpieczny oraz z tytułu czynów niedozwolonych, z wyjątkiem roszczeń o ochronę dóbr osobistych. Ograniczenie zakresu przedmiotowego postępowania grupowego miało w swoim założeniu przyczynić się do przeciwdziałania nadużywaniu instytucji pozwów zbiorowych w praktyce (por. uchwała Senatu RP z 3 grudnia 2009 r. w sprawie ustawy o dochodzeniu roszczeń w postępowaniu grupowym).

Jednakże – w mojej ocenie – wyłączenie spraw z zakresu prawa pracy (poza roszczeniami opartymi o podstawę odpowiedzialności deliktowej) w zakresie stosowania ustawy o dochodzeniu roszczeń w postępowaniu grupowym nie znajduje uzasadnienia. Z istoty postępowania grupowego wynika jego przydatność dla ochrony praw pracowniczych. W sporach pracowniczych bardzo często występuje bariera ekonomiczna, uniemożliwiająca samodzielne dochodzenie przez pracowników swoich praw. Postępowanie grupowe stwarza natomiast właściwe warunki dochodzenia roszczeń w takich sprawach, jak wynagrodzenie z tytułu pracy w godzinach nadliczbowych, zwolnienia grupowe itp. W tych sprawach powództwa z reguły są oparte na takiej samej podstawie faktycznej.

Podzielam zatem stanowisko, że postępowanie grupowe w sprawach z zakresu prawa pracy byłoby narzędziem procesowym umożliwiającym skuteczne dochodzenie roszczeń w przypadku naruszenia praw pracowników o niskiej jednostkowej wartości oraz w sprawach wymagających skomplikowanego postępowania dowodowego (por. M. Mądrala, Instytucja pozwów zbiorowych jako nowy element funkcji ochronnej cywilnego postępowania sądowego w sprawach z zakresu prawa pracy – uwagi *de lege ferenda* w: „Funkcja ochronna cywilnego postępowania w sprawach z zakresu prawa pracy”, Oficyna 2011, LEX).

Nie dostrzegam również niebezpieczeństwa nadużywania instytucji pozwów zbiorowych kosztem pozwanych pracodawców. W procedurze pozwów zbiorowych pracodawcy uzyskaliby możliwość pełnej oceny zasadności roszczeń, a także szansę zawarcia we wstępnej fazie ugody z pracownikami. Ponadto celem przewidzianej w ustawie kaucji jest ochrona interesu strony pozwanej.

W odpowiedzi na moje wystąpienie, skierowane do Ministra Rozwoju w sprawie niskiej skuteczności rozwiązań zawartych w ustawie, dotyczących dochodzenia przez konsumentów roszczeń w postępowaniu grupowym uzyskałem informację, że aktualnie prowadzony jest przegląd rozwiązań prawnych w tym zakresie.

Ustawodawca celowo nie włączył instytucji pozwów zbiorowych do Kodeksu postępowania cywilnego, zakładając, że wymaga ona sprawdzenia w praktyce, a doświadczenia z tej praktyki posłużą nadaniu ostatecznego kształtu regulacjom dotyczącym postępowania grupowego.

Mając na uwadze powyższe, stosownie do art. 16 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2014 r. poz. 1648 ze zm.) zwracam się do Pani Minister z uprzejmą prośbą o rozważenie potrzeby poszerzenia postępowania grupowego o sprawy z zakresu prawa pracy.

Podpis na oryginale